

Pablo Hasél: “Els llibres m’han ajudat perquè la cel·la no sembli tan petita”

SANTI BORRELL :: 14/02/2024

Entrevista de la revista La veu dels llibres a Pablo Hasel

El poeta raper Pau Rivadulla Duro (1988), de Lleida, amb una forta càrrega política i de lluita social, conegut pel nom artístic de Pablo Hasél, va ser empresonat al febrer del 2021 per unes cançons que va escriure. A la presó, precisament, ha escrit un recull de noranta-nou poemes, *Erosionant murs*. Va debutar, de ben jove, al 2006, en l’escena alternativa, amb el teu primer treball musical: *Esto no es el paraíso*. Fins aleshores, ha registrat més de cinquanta maquetes, entre treballs propis i recopilacions de senzills. Els seus últims treballs discogràfics són: *La muerte no puede encerrarse* (2018) i *Canciones para la revuelta y la soledad* (2020). Grava les cançons de forma neta, sense retocar-les. Els seus vídeo-clips també són així, sense modificacions d’espais antiurbans. La seva temàtica és ben reconeguda: crítica social al capitalisme, ideari comunista, i situacions personals.

La justícia espanyola l’ha cercat per les seves cançons. L’historial és llarg i complex, ja que ha tingut diversos judicis, com el que va patir el 2014, per la cançó dedicada als membres del Grapo, amb estrofes nítides: “*Pienso en balas que nucas de jueces nazis alcancen*”. Actualment, compleix una condemna per delictes d’enaltiment del terrorisme, calúmnies i injúries contra la Corona espanyola. Acumula quatre condemnes que sumen sis anys i mig de presó, a l’espera d’altres causes pendents.

Primer de tot, com estàs d’ànims?

Amb molta força per a continuar treballant.

Ets el primer músic empresonat a l’Estat espanyol per les lletres de les seves cançons. És un pes que fereix i fa mal.

Segur que abans n’hi ha hagut més, de músics empresonats, però després de la mort de Franco i una llarga temporada, sí. És una responsabilitat perquè cal aprofitar aquest altaveu per a defensar la llibertat d’expressió i tota la resta de drets i llibertats que aquest règim nega. M’han utilitzat per atemorir a la resta amb un càstig exemplar. Per això, si em mantinc ferm, ajudo que no ho aconseguixin tan com voldrien.

Quines possibilitats tens de sortir en un temps immediat? Com està la teva situació processal, a dia d’avui?

La meva sortida, com tot, dependrà de la pressió popular. Perquè no penso penedir-me a canvi de sortir abans. Si fos així ni hauria estat empresonat o ja estaria molt de temps al carrer. Si inclouen a l’amnistia la condemna de tres anys, que hi hauria d’entrar segons els seus paràmetres, en pocs mesos sortiria. Però dubto que sigui així. Si la lluita no ho evita, estaré segregat fins el 14 d’abril del 2027.

Com vius el dia a dia?

Faig esport, escric, llegeixo, parlo amb els presos... La dura monotonia asfixiant de la presó indueix a l'apatia, però intento aprofitar el temps fent coses constructives.

Et va sorprendre la sentència del Tribunal Europeu dels Drets Humans davant la teva demanda per vulneració de drets fonamentals. Van considerar que la pena no era desproporcionada, que vas entrar a la presó per les condemnes anteriors.

No em va sorprendre molt perquè soc comunista i la Unió Europea és profundament anticomunista. També la combató i ho saben. D'una Unió Europea cada dia més feixista, que retalla constantment drets i llibertats fonamentals, que arma els nazis ucraïnesos i tolera el genocidi que el sionisme comet contra Palestina, que permet que el Mediterrani sigui una fossa comuna d'immigrants que fugen de la misèria i de les guerres, on la mateixa Unió Europea té una gran responsabilitat, que té multinacionals explotant brutalment per tot el món... Què es pot esperar? És una màfia imperialista. Que de tant en tant cridin l'atenció a l'Estat espanyol per ser l'estat amb menys llibertats d'Europa, no vol dir que siguin cap garant dels nostres drets i llibertats.

Les meves úniques condemnes fermes quan em van empresonar eren per cançons i piulades a la xarxa. Els mitjans del règim van mentir descaradament per negar que s'empresoni per falta de llibertat d'expressió.

Consideres que en les cançons et vas limitar a narrar fets objectius i defensar drets democràtics?

Sí, valgui la redundància: és un fet objectiu que va ser així en la condemna per la qual em van tancar. Tothom ho pot comprovar llegint les piulades a la xarxa, on deia coses tan indiscutibles com que uns pocs poderosos viuen entre luxes gràcies a la misèria i explotació que imposen a la majoria, o que la policia espanyola ha torturat. El mateix Tribunal Europeu que ha condemnat l'Estat espanyol en nombroses ocasions per torturar, resulta que ara avala que em condemnin per denunciar-ho! És terrible.

Les condemnes per "injúries" són literalment per haver denunciat fets provats i qualificar-los com el que són. Com la matança policial del Tarajal (frontera marroquina-espanyola), la guerra bruta de l'Estat, la milionada que ens costa la monarquia...

La condemna per enaltiment, aquesta última, és per haver dit que els presos polítics antifeixistes són exemples de resistència o que la presa política Isabel Aparicio va ser exterminada per desatenció mèdica.

La cançó "Juan Carlos el Bobón": el vas qualificar de paràsit, mafiós i lladre. Aleshores, on recau la llibertat d'expressió? Alguns cops, alguns, la confonen amb mala educació?

És el que deia. Qualifico uns fets com el que són, però ni tan sols hi ha llibertat per a això. Si és un corrupte, lògicament, no l'anomenaré demòcrata. Ja ho fan els mercenaris que defensen la monarquia imposada per Franco. En aquest cas i en tants més, no hi ha cap

mala educació en descriure'ls. La mala educació és normalitzar que ens condemnin per dir la veritat sobre poderosos que estan cobrant un elevadíssim sou públic. Es volen parapetar censurant crítiques, amb el terror repressiu. Si empresonaven per dir veritats sobre Franco o un dels seus botxins, tothom ho anomenava dictadura feixista. El més greu és que ara ho fan i ho anomenen democràcia, progressisme...

Davant aquests fets se't considera un pres de consciència, tal com han denunciat Amnistia Internacional o el Pen Club Internacional. Com et veus, tu mateix?

Soc un pres polític perquè estic empresonat per haver lluitat per una causa política, contra un règim polític injust i criminal.

Existeixen unes lleis i uns pactes socials entre el poder i els ciutadans que es compleixen o no es compleixen per ambdues parts. Com et plantejes tot aquest sistema de drets, amb tants buits i tantes paradoxes?

Els opressors vulneren la seva pròpia legalitat quan els convé. Només cal veure com no compleixen ni la Constitució, que tot el dia duen a la boca. On són els suposats drets al treball i a l'habitatge digne? Sobren exemples. Després ens diuen a nosaltres que hem de complir-la, fins i tot quan atempta greument contra els nostres interessos. Les nombroses armes que l'Estat espanyol i tants altres venen i compren a Israel, també violen el dret internacional. I no passa res. La hipocresia està tacada de sang innocent.

El que anomenen pacte social vol dir que, mentre ells viuen molt bé a base de trepitjar-nos i de no garantir condicions decents de vida, nosaltres hem de tolerar-ho sent súbdits domesticats. Com diu la dita popular: "Quan la injustícia és llei, la revolta és un deure". Les millores importants sempre s'han conquerit amb confrontació i desobediència. Desobediència que també cal exercir quan prohibeixen denunciar tantes atrocitats.

És evident que aquest sistema no ens defensa, cal una República Popular.

On estan els límits d'expressió? Hi ha límits en l'expressió artística?

No podem posar al mateix pla atacar opressors i atacar els oprimits. Però veiem com en aquest Estat es protegeix els poderosos i es permet que s'ataquin col·lectius vulnerables, perquè de fet ho fa el mateix Estat. Mentre permeten cançons que criden a assassinar immigrants i homosexuals, empresonen cançons republicanes i antifeixistes. La llibertat ha d'existir per defensar els drets i llibertats de la classe treballadora, no per negar-los o agredir-los.

No lluito per un Estat on els feixistes, o qui vulgui explotar, tingui llibertat d'expressió. A part d'això, crec que hi ha límits evidents com ara l'enaltiment de la pederàstia, de les violacions, etcètera. Però reitero que cap límit és legítim denunciant i mostrant ràbia contra qui imposa un règim que ens agredeix de moltes formes i que provoca tant patiment i tantes morts innocents.

Expliques en el pròleg del llibre una reflexió aclaridora: "Un sempre es queda curt

davant tota la barbàrie que cometen els poderosos”.

Sí. Què són unes paraules al costat dels desnonaments, dels abusos policials, de tota pobresa o dels genocidis de les guerres imperialistes?

Com a tants creadors i artistes que han estat censurats o empresonats, dediques el teu llibre, *Erosionant murs*, als presos antifeixistes que han rebut polítiques repressives i extremes. Com sents aquests cops del sistema?

Els cops fan mal, però a la vegada ens recorden que si ens ataquen tant és perquè hem fet bé moltes coses. També és un honor rebre l'odi de les pitjors persones. Els cops ens obliguen a organitzar l'autodefensa i a tornar-los en la mesura del possible. Perquè encara no tenim la seva força. Precisament vaig aprendre de molts presos polítics conseqüents que aquesta és una altra trinxera des de la qual es pot aportar molt. El seu gran exemple em va impulsar a prendre més compromís fa molts anys, i vaig tenir molt clar que a la presó no s'acaba la lluita, com creuen alguns, sinó que és una etapa més on un pot millorar molt contribuint a enfortir la resistència a fora.

Si analitzem altres casos, un per un, milions i milions de casos, també ens podríem fer la mateixa pregunta: on és la democràcia?

La democràcia és enterrada a les cunetes. El feixisme la va assassinar amb un genocidi quan el seu cop d'Estat va derrotar el Front Popular. La farsa de la “transició” no va trencar amb el feixisme, només el va reformar, perquè el context internacional i les potents lluites als carrers feien insostenible el feixisme obert. El van encobrir sense cap depuració, sense cap feixista condemnat. Per això, com dius, avui patim tants casos iguals o similars. No hem recuperat tots els drets i llibertats que el feixisme va arrasar. I els pocs espais amb relativa llibertat s'han aconseguit amb molts esforços; els opressors no regalen res. Cal recordar que el veritable poder el té l'oligarquia, que a més a més ve d'on ve. Guanyi qui guanyi la farsa electoral, ells manen de debò. Aquest sistema no té el poder pel poble. Per això deia que necessitem una veritable democràcia popular, lògicament en forma de república.

La democràcia sembla un museu d'anuncis.

Fomenten de forma malaltissa el consumisme compulsiu i a la vegada paguen sous de misèria. Això genera molts trastorns mentals. Imposen una societat molt insana i individualista. Es carreguen els valors. És el tant tens, tan vals. És urgent posar fi al capitalisme que no només es carrega tanta humanitat sinó també el planeta, la natura.

Vas començar d'adolescent, amb catorze anys, escrivint poemes i cançons per les places i carrers de Lleida. Et vas saltar algunes classes, he llegit per internet. Allà vas començar a viure i relacionar-te d'una altra manera amb el món convencional.

Des de molt petit em vaig refugiar en l'escriptura, però fins als onze o dotze anys no vaig començar a escriure alguns raps. Amb catorze anys ja tenia clar que m'hi volia dedicar i sí, com que l'educació que rebia a l'institut no em motivava, em saltava moltes classes per a llegir o escriure. Van ser anys difícils amb molta depressió, pors... perquè sentia que no encaixava en un lloc on es normalitzaven tantes injustícies que començava a veure amb

nitidesa, i a identificar els culpables. A la vegada estava molt perdut sense saber què fer. Em feia moltes preguntes que m'angoixaven. En fi, l'art, literalment, i no com a tòpic exagerat, em va salvar.

El títol del llibre, *Erosionant murs*, és molt explícit. I la coberta és molt gràfica. Hi ha una persona davant un mur que l'intenta erosionar amb un petit objecte -potser és un bolígraf o un llapis- que porta a la mà.

Representa que estic erosionant el mur de la presó amb un bolígraf. Perquè escrivint es pot impulsar a la lluita que va desgastant els murs, fins a poder-los tombar. No només els de la presó, sinó tots els murs, metafòrics o no, que ens posa el sistema.

Pol·len edicions (2023)

Són poemes sorgits del dolor, del patiment, de la visceralitat i també de la ràbia: "tota putrefacció és aliment per a les noves vides".

Sí. Del règim putrefacte traiem la ràbia que ens permetrà conquerir noves vides.

El poema anterior comença amb un comentari que vas sentir: "Que es podreixin a la presó".

Ho diu molta gent que recolza la repressió. Dic que precisament, per què ells són els podrits. Però que es fotin perquè em podria més al carrer sense lluitar que a la presó, orgullós de fer-ho.

La ràbia serveix per alguna cosa?

Sí. Per això la temen tant. És un motor, molt poderós. Com deia en Malcolm X: "les persones que només estan tristes no canvien res, ho fan quan estan enfadades". En referència als canvis socials. Històricament s'ha demostrat que no són possibles les revolucions sense ràbia i és lògic i sa sentir-ne quan t'estan esclafant. Això de la revolució dels somriures ja s'ha demostrat que era una gran mentida. Clar que s'ha d'intentar somriure si es pot, però no és suficient. I a més a més, quan l'opressor colpeja fort com l'1 d'octubre o en tantes ràtzies repressives, no es pot riure molt.

Hi ha una imatge molt bella d'un pardal que entra al mòdul de la presó. Els últims versos són il·luminadors, de resistència.

Com dic en un poema nou: "Són les petites coses que ajuden a fer coses grans". És l'esperança que esmentes i que no és cega, perquè parteix de la resistència i del materialisme dialèctic, la que ho permet suportar tot plegat.

A fora de la presó, hi ha altres tipus de presons que encara fan patir més.

Sí, com, per exemple, la presó "oberta" de Gaza i Cisjordània. Hi penso molt, en aquestes presons encara més fotudes, perquè em donen força per a continuar plantant cara. Com ara tants nens que també a l'Estat espanyol passaran fred a casa, menjaran malament, patiran tot tipus de situacions dramàtiques i no han tingut regals.

En una presó també hi ha una memòria de tots els presos que hi han viscut i passat, que van patir “nits eternes donant voltes al llit”. És un poema molt especial.

Hi ha molts presos amb condemnes terriblement injustes. També ens fa especials ràbia com gairebé no els deixen veure els seus fills petits. El sistema també està condemnant aquests nens, els crea traumes. Aquest model té uns setanta anys d'antiguitat. I sovint penso en totes les històries i patiments que han habitat la meua cel·la.

“Cadascú a la cel·la parla amb els seus buits”. Hi ha presos que encara senten el soroll de les portes metàl·liques de les cel·les quan ja estan temps fora de la presó. És terrible.

Sí, però a la majoria els deixa seqüeles molt pitjors. Hi ha problemes de salut mental molt greus que no s'aborden. Molts necessiten un psiquiatre, però és més fàcil tenir-los aquí, on empitjoren. L'assistència psicològica és pràcticament inexistent i la pròpia dinàmica de la presó no els ajuda a millorar.

Les converses amb els presos, les amistats, impliquen confessions, buidatges emocionals, molta implicació personal. Com són aquests moments?

Parlar d'amistat és excessiu, però em porto molt bé amb molts. A vegades compartim la ràbia, el dolor i la impotència, cosa que ajuda a no esclatar. Però normalment parlem d'altres coses, per això dic que és a la cel·la on cadascú dona tombs als seus problemes. Realment el que més ajuda sovint és bromejar i riure. És del que guardo millor record perquè desgraciadament aquí, de lluita, n'hi ha molt poca.

Per què has escrit aquests poemes? Els poemes que escrius els equipares o els diferencies de les teves cançons de rap? Les emocions són diferents, més calmades?

Els he escrit com a desfogament, per a fer enaltiment de la rebel·lia tan necessària, i per a deixar testimoni del que ens fan. També com a dedicatòria a qui estimo.

Tinc moltes cançons de rap que són com poemes, però al rap la rima és imprescindible i escrivint poemes no hi penso tant. Les emocions són les mateixes però la forma d'expressar-les sovint canvia. Al poema tot està més sintetitzat i sol ser més profund, amb un llenguatge més curós.

El poema del Nadal a la presó és molt dur de llegir, tant o més que haver passat aquests dies de festa i records en un lloc privat de llibertat.

Són dates més tristes, sí. A sobre fa molt fred i s'està pitjor al patí. Aquí posen decoració nadalenca i després no són ni per posar calefacció al gimnàs. A les nou del matí està gelat.

Ens parles de situacions d'angoixa, neguits, insomnis...

Això també es viu al carrer, però lògicament aquí està molt present. No només descriu situacions personals, sinó també la dels altres.

Voldria destacar el poema en què descrius un cel nocturn, clar, amb estels: “La

cel·la sembla una zona alliberada”.

M’agrada molt l’astronomia i aquí he llegit bastant sobre la qüestió. Aquests llibres, com la imaginació acompanyada de l’escena que comentes, m’han ajudat perquè la cel·la no sembli tan petita. El vers també al·ludeix al fet que no poden acabar amb la llibertat que tinc a la ment, amb la llibertat de continuar sent qui no volen que sigui.

Escrius un tipus d’escriptura directa, amb un vocabulari transparent i uns significats molt clars.

Sí, és la millor forma de transmetre i de descriure les coses. No m’agrada la poesia massa recargolada que al final diu ben poc i no és assequible per a amplis sectors.

Abans de ser empresonat, vas iniciar el projecte de gravar un disc de cançons en català. Ens pots avançar alguna cosa d’aquest nou treball de futur?

Vaig publicar dues cançons a Youtube, “Prou” i “Sua ta harria”, amb la cantautora basca Mara. Com que aquí no em deixen enregistrar cançons, a diferència de la resta de presos, que ho poden fer en una activitat musical que hi ha, ho faré quan surti. Tinc escrites moltes cançons, també en català.

Ara t’estàs obrint a utilitzar el català amb aquest llibre de poemes. Com ha estat aquest procés?

Com explico al pròleg, senzill. Fa anys escrivia poesia en català, he escoltat música i he llegit en català tota la vida, a part de parlar-lo. Després de treure uns quants llibres de poesia en castellà, ja era hora de donar aquest pas.

Teniu hores lliures al dia per llegir, escriure, meditar. Això us pot salvar, ajudar a no caure?

A mi m’ajuda mot, però a pocs més. De fet, al recull del llibre parlo constantment de com m’aferro a la consciència, a les coses positives, per no enfonsar-me. Tenir tantes hores amb poc a fer en un espai tan minúscul, no ajuda a no menjar-se massa el cap, i això no tothom ho sap gestionar sense caure en l’autodestrucció.

Lenin continua sent un dels teus màxims referents ideològics?

Sí. Va ser el principal organitzador de la primera gran revolució socialista i va fer aportacions teòriques molt valuoses, especialment útils en aquesta fase imperialista. Com la de la resta de dirigents bolxevics i altres militants conseqüents, la seva vida és molt inspiradora.

“Porto tota la vida esperant”. Què esperes?

Principalment la revolució. Però el verb també es refereix a com durant molt de temps he esperat l’amor, un espai, moltes respostes que mai coneixerem, més pau interior, etcètera.

Hi ha molts idealistes que van perdre la il·lusió. Les ideologies utòpiques van entrar en crisi fa unes quantes dècades. En aquests darrers anys hi hagut diverses revoltes per tot el Mediterrani i gairebé totes han acabat fracassant.

La història no és lineal. Està plena d'avanços, retrocessos, etcètera. A base d'aprendre de les experiències es va evolucionant. Per a poder organitzar i guanyar la revolució, primer caldran moltes revoltes fracassades. Així ha passat sempre, també a la russa o a la cubana. La qüestió és no deixar de lluitar i millorar a base d'encerts i errors. La història també demostra que està en constant canvi i que no la podem analitzar només a curt termini. Ens recorda que la revolució és possible i imprescindible per a canviar-ho tot, a més d'evitar l'autodestrucció com a humanitat.

Com vas viure el procés?

Diferencio el procés, que és l'estafa monumental venuda pels polítics processistes, de la veritable lluita per l'autodeterminació o la independència. Així, veig el procés amb molt de fàstic perquè es veia que no serien conseqüents i que acabarien desmobilitzant i col·laborant amb l'Estat. La lluita de debò molt implicada estava tant als CDR com al col·lectiu comunista on militava. Recordo l'1 d'octubre i moltes jornades de lluita amb emoció. Van ser experiències col·lectives i tot el que es va aprendre massivament acabarà donant més fruits.

Què creus que va fallar per part de la banda catalana, independentista?

Va fallar molta més organització popular que no anés a remolc dels partits i entitats que es van fer enrere. Així es podria haver defensat la victòria de l'1 d'Octubre amb una potent revolta sostinguda en el temps. Això no assegura la independència, però sí un intent seriós, i com a mínim, de dignitat, que generi una situació ingovernable al règim. Això d'entrada ja permet aconseguir més coses, més concessions que la vergonya i submissió actual.

Però les lliçons de tot plegat, com que no es pot confiar en polítics covards i tan acomodats, i que cal més combativitat i organització, ens portaran a escenaris millors. No serveix lamentar-se per l'oportunitat perduda sense treballar per a generar millors condicions. S'ha vist clar que ens reprimiran durament i que guanyen ells, si es permet que ens domestiquin en lloc de ser un revulsiu que generi més lluita. Històricament moltes dictadures han estat tombades –i més poderoses que aquesta– perquè la seva repressió se'ls ha girant en contra gràcies a l'acció revolucionària. Però per això cal mantenir la fermesa.

Creus que la teva condemna també va anar lligada a tots els fets del procés?

La causa que deia que hauria d'entrar a l'amnistia parcial aquesta, va començar perquè la Guardia Urbana de Lleida va apallissar un company de militància per enganxar cartells a favor del referèndum. Vaig denunciar per xarxes els policies feixistes i el fals testimoni que van emprar per sortir impunes del judici. Aquest feia enaltiment a les seves xarxes de la violència contra independentistes i manifestants d'esquerra, posant amb armes de foc. També el van enviar a casa meua a intentar agredir-me. A sobre em van condemnar a tres anys per denunciar-ho a les xarxes!

Així que part de la meva condemna està relacionada amb la lluita per l'autodeterminació directament, tot i que en tota la meua lluita en general hi ha la defensa d'aquest dret i de les llibertats nacionals. Segur que és un factor més que ha tingut a veure amb l'acarnissament del règim. Ja sabem el que odien l' independentisme.

“Matant la por”, ens dius. La por ens fa humans? Fins a quin punt?

Tenir por és natural, també en tenen els animals més ferotges. La qüestió és guanyar-la amb la consciència per tal que no sigui un pànic que ens aturi i aturi a d'altres. Que la major por sigui que no res canviï, a ser còmplices de tanta injustícia. No em tindran tancat a la presó de la por.

Et vas plantejar l'exili?

Sí, però em vaig quedar perquè tenia clar que serviria per generar més consciència, més lluita, més solidaritat... Vaig triar l'opció més dura, però he comprovat que era la millor per a la causa. Cada cas és un món; en el meu concret, aquesta era la millor forma de desemmascarar l'estat i de donar més veu al missatge que volen silenciar.

Has seguit el cas del raper Valtonik, un cas semblant al teu.

Sí. Lamento que demanés disculpes i pactés al darrer judici. Entenc que l'exili cansa i que no vulgui entrar a la presó. Tampoc volen estar empresonats els presos polítics que continuem sense disculpar-nos ni pactar. Però sabem que només mantenint-nos fermes davant la repressió un dia podrem acabar amb aquesta i altres xacres, no legitimant-la. Precisament, per saber massa bé com de dura és la repressió, entenc que no pugui més. Però políticament no és l'opció que ajuda a avançar, perquè quan un demana perdó dona la raó als repressors, diu que ha actuat malament i que, per tant, és acceptable el càstig contra qui faci el mateix. No podem oblidar el que li han fet a ell i a tants més, sense la més mínima reparació. Cal continuar exigint la derogació dels delictes d'expressió.

Et plantejges escriure narrativa, a partir de l'experiència que has tingut amb el llibre de poesia?

Sí. Tinc començada una novel·la basada en moltes històries que he conegut aquí i en coses que m'han passat.

Quins llibres estàs llegint ara?

Soc de llegir uns quants llibres a la vegada. Ara estic amb un sobre les presons clandestines de la CIA, *El 18 Brumario de Luis Bonaparte*, d'en Karl Marx, i *Manual de militància dentro y fuera de la cárcel*, sobre George Abdallah, el pres polític que està més anys segrestat a Europa. Quaranta anys en una presó francesa!

<https://laveudelsllibres.cat/entrevista/93969/pablo-hasel-els-llibres-mhan-ajudat-perque-la-cella-no-sembli-tan-petita>

<https://ppcc.lahaine.org/pablo-hasel-els-llibres-m>